

Forsvarsdepartementet

Tildelingsbrev for Forsvarsbygg 2024

10. januar 2024

Innhold

1.	Innledning.....	2
2.	Forsvarsbyggs effektmål.....	2
3.	Hovedutfordringer og prioriteringer 2024	3
4.	Resultatmål og styringsparametere	5
4.1	Resultatmål 1 – Måltrettet og godt forvaltet EBA i sektoren	6
4.2	Resultatmål 2 – God beredskap og EBA som understøtter nasjonale og allierte operasjoner i krise og væpnet konflikt	10
4.3	Resultatmål 3 – EBA fremskaffet til rett tid, kostnad og kvalitet	11
5.	Forutsetninger for og forventninger til måloppnåelse	14
5.1	Profesjonell og helhetlig rådgivning	14
5.2	Videreutvikling av sektoren	14
5.3	Strategi for kunstig intelligens og innovasjon.....	15
5.4	FNs bærekraftsmål	16
5.5	Forebyggende sikkerhet	18
5.6	Internkontroll og virksomhetsstyring	18
6.	Fellesføringer.....	19
6.1	Systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk	19
6.2	Positiv utvikling i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse.....	19
6.3	Redusere konsulentbruken	19
7.	Styringsdialog og frister i budsjettprosessen i 2024.....	20
7.1	Risikovurderinger og rapportering i 2024.....	20
7.2	Styringskalender: Frister og milepæler i 2024.....	20
8.	Budsjettrammer for 2024.....	21
8.1	Føringer for tildelingen.....	21
8.2	Økonomirapportering.....	22
9.	Delegering av fullmakter for 2024.....	22
9.1	Merinntektsfullmakt.....	22
9.2	Fullmakt til nettobudsjettering av salgsomkostninger	22
9.3	Fullmakter vedrørende avhending av fast eiendom.....	22
9.4	Investeringsfullmakter.....	23
9.5	Fullmakter for boliger med fellesgjeld.....	23
9.6	Fullmakt til å behandle erstatningskrav for tingskader	23
10.	Statistikk	23
11.	Vedlegg.....	23

1. Innledning

Forsvarsdepartementet (FD) viser til Stortingets behandling 18 desember 2023 av Innst. 7 S (2023–2024) til Prop. 1 S (2023–2024). Det vises også til Innst. 392 S (2021–2022) til Meld. St. 10 (2021–2022) *Prioriterte endringer, status og tiltak i forsvarssektoren*, Innst. 87 S (2020–2021) til Prop. 14 S (2020–2021) *Langtidsplan for forsvarssektoren*, samt Innst. 420 S (2020–2021) til Prop. 75 S (2021–2022) *Investeringar i Forsvaret og andre saker*. Tildelingsbrevet er utarbeidet på bakgrunn av nevnte stortingsdokumenter med tilhørende vedtak.

Tildelingsbrevet stadfester Forsvarsbyggs økonomiske rammer og mål for 2024. Endringer eller tillegg i oppdrag og tildelinger i løpet av året vil bli formidlet gjennom supplerende tildelingsbrev. Tildelingsbrevet er ikke uttømmende for hvilke oppgaver Forsvarsbygg skal utføre. Tildelingsbrevet skal leses i sammenheng med Forsvarsbyggs instruks, retningslinjer for investeringer (REIN), og retningslinjer for eiendom, bygg og anlegg (REBA). Videre gir budsjettretningslinjer og krav for 2025 og påfølgende år ytterligere rammer for flerårig planlegging. Der ikke annet er omtalt forutsetter departementet at Forsvarsbygg viderefører løpende virksomhet og tidligere gitte oppdrag i samsvar med gjeldende regelverk og oppdragsbeskrivelser. Det forutsettes også at Forsvarsbygg løpende bistår departementet ved behov.

Forsvarsbygg skal påse etterlevelse av *bestemmelser om økonomistyring i staten*, herunder at etaten ikke overskrider de økonomiske tildelingene. Dette innebærer at Forsvarsbygg har et selvstendig ansvar for løpende å planlegge og tilpasse virksomheten til de tildelte økonomiske rammene. Departementet understreker videre at Forsvarsbygg skal informere om vesentlige risikoer og avvik i forhold til mål, resultatmål, styringsparametere og oppgaver, slik de fremkommer av dette tildelingsbrevet og instruks. Forsvarsbygg skal snarlig informere departementet ved kjennskap til slike avvik. Forsvarsbygg skal videre fremme forslag om mulige korrigerende tiltak.

2. Forsvarsbyggs effektmål

Effektmål: *Bærekraftige og kosteffektive leveranser som understøtter forsvarssektorens behov*

Forsvarsbygg skal utøve sin virksomhet i fred, krise og væpnet konflikt, og skal således understøtte Forsvarets operative evne og beredskap i tråd med de krav som til enhver tid stilles gjennom sektorens instruks og retningslinjer innenfor beredskapsområdet.

Forsvarsbygg skal gjennomføre planlagte og besluttede fremskaffelser og avhendinger i tråd med rammer gitt i oppdrag fra oppdragsgiver. Dette innebærer å utarbeide gode planer og gjennomføre fremskaffelser til riktig tid, kost, kvalitet og med bærekraftige løsninger.

Forsvarsbygg skal forvalte, drifte og utvikle eiendom, bygg og anlegg (EBA), med fokus på bruksverdi, på den mest kostnadseffektive måten.

Forsvarsbygg skal støtte departementet og Forsvaret med EBA-faglig rådgivning/utredninger i sektorens langtidsplanlegging og gjennomføringsplanlegging.

Forsvarsbygg skal gi råd om utrangering samt avhende utrangert EBA (inkludert rivning og miljøopprydding).

Forsvarsbygg skal være en faglig rådgiver som samarbeider og utfordrer bruker i valg av EBA-løsninger på alle relevante forhold.

I årsrapporten skal Forsvarsbygg redegjøre for hvordan forsvarsbyggs resultater bidrar til å oppfylle effektmålet.

3. Hovedutfordringer og prioriteringer 2024

Norsk sikkerhets- og forsvarspolitik og Forsvarets innsats skal bidra til å forebygge og forhindre væpnet konflikt. I den sikkerhetspolitiske situasjonen blir evnen til avskrekking og forsvar stadig viktigere, men også mer krevende å ivareta. Den militære situasjonen i nordområdene har fått økt oppmerksomhet, både på vestlig og russisk side. Betydningen av troverdig avskrekking og stabiliserende tiltak gjør at Forsvaret må ha evne til tidsriktig tilstedeværelse med relevante kapasiteter i prioriterte områder for å verne om norsk sikkerhet og fremme norske interesser.

Norge har en langsiktig ambisjon om forutsigbarhet og stabilitet i nordområdene. Samtidig må vi være forberedt på økt spenning, og en usikker, men endret, russisk strategisk tilnærming til et samlet Norden i NATO. I møte med et aggressivt Russland er alliert samhold helt avgjørende. Norsk hovedlinje er å bidra til en felles tilnærming blant allierte og likesinnede i håndteringen av Russland. Som naboland kan Norge bli utsatt for økt russisk press. En fast og felles alliert tilnærming er følgelig viktig. Det er videre i Norges interesse å implementere et tettere nordisk samarbeid i rammen av NATO.

Gjennom Nansen-programmet for Ukraina legges det opp til betydelig og vedvarende militær og sivil støtte til Ukraina. Støtte til Ukraina med donasjoner av materiell og trening av personell er en omfattende operasjon som har både positive og negative effekter for Forsvaret. Alliert samvirke styrkes, samtidig som Forsvaret tilegner seg verdifull erfaringslæring. Samtidig bindes det opp ressurser til blant annet klargjøring og transport av materiell som doneres, noe som kan påvirke tilgjengeligheten på deler av Forsvarets materiellpark. Donert materiell medfører på enkelte områder redusert kapasitet en periode frem til det er gjenanskaffet. Til tross for dette er det behov for at Forsvaret også i 2024 fortsetter å yte militær støtte til Ukraina. Forsvaret skal fortsette å trene og utdanne ukrainsk personell, bidra til å følge opp allerede besluttede donasjoner, understøtte FD med relevant beslutningsgrunnlag samt være fleksible og beredt på å kunne gjennomføre nye donasjoner eller andre oppdrag ifm. militær støtte.

Forsvaret skal moderniseres gjennom langsiktig strukturutvikling for å oppnå økt operativ evne og gjennomføring av tiltakene i gjeldende langtidsplan, med innfasing av nye materiellsystemer og oppdateringsprosjekter, vil gradvis øke Forsvarets operative evne. Ved utgangen av 2023 er det overordnede bildet at mye realiseres i henhold til planen og ambisjon i langtidsplanen. Samtidig er det på enkelte områder rapportert om utfordringer med å nå fastsatte mål. De overordnede målsettingene i gjeldende langtidsplan opprettholdes. Det er tatt flere beslutninger som understøtter målsettingene, men det gjenstår å beslutte omfanget av flere EBA- og materiellprosjekter som vil påvirke hvilken konkret ambisjon som kan oppnås for de enkelte tiltak. I gjeldende investeringsplan er det en ubalanse mellom det samlede investeringsbehovet og de økonomiske rammene. For det enkelte investeringstiltak må det gjøres helhetlige vurderinger om hva som bør prioriteres innenfor hva forsvarsøkonomien tillater.

Samtidig medfører sikkerhetssituasjonen behov for prioritering av forsvarsevnen på kort sikt. I 2024 styrkes den daglige driften i Forsvaret for å legge til rette for å drifte nye materiellsystemer og unngå redusert aktivitet. Forsvaret har fortsatt ikke en tilfredsstillende forsyningsberedskap. Det har over

flere år vært en positiv utvikling når det gjelder beredskapen, men overordnet status er uendret. Regjeringen prioriterer derfor i 2024 å styrke av forsyningsberedskapen utover den planlagte opptrappingen.

Små og sårbare kompetansemiljøer og tilgangen på systemkompetanse innenfor flere viktige områder, innebærer risiko for ikke å nå ambisjonene i langtidsplanen. Det er derfor også i 2024 lagt opp til å forsere deler av den planlagte personellopptrappingen. Det er begrensninger i hvor mye opptrappingstakten kan økes på kort sikt, særlig grunnet kapasitet og tilstand på personellrelatert EBA, men også utdanningskapasiteten og ledetid på kompetanse. For å legge til rette for en videre opptrapping styrkes utdanningskapasiteten og det settes av ytterligere midler til økt vedlikehold av personellrelatert EBA.

Regjeringen viderefører sin prioritering om å styrke Heimevernet, med mer øving, trening, kurs og kompetanseheving i 2024.

Forsvarsdepartementet forventer at oppfølgingen av tiltak i handlingsplan for klima og miljø gis prioritet i Forsvaret i 2024, og at tiltak som tilfaller etaten følges opp på en integrert måte. Relevante klima- og miljøtiltak skal gjennomgående være redegjort for, vurdert og vektet i prosjekter. Det erkjennes at miljøtiltak kan ha høyere kostnader i investeringsfase, men departementet vil at det skal tas hensyn til levetidskostnader i beregninger.

Regjeringen har igangsatt en tillitsreform. Forsvarssektoren har over tid hatt en innretning som har vært preget av delvis uklare roller, kompliserte grensesnitt og manglende ansvarliggjøring for resultater og mål. Som utgangspunkt for tillitsreformen i forsvarssektoren jobbes det gjennomgående med å tydeliggjøre roller, og et mer helhetlig ansvar til forsvarssjefen og øvrige etatsjefer. Det tas blant annet sikte på at Forsvaret i løpet av 2024 skal ta ansvar for å vedlikeholde et helhetlig forutsetningsbilde for strukturutvikling i forsvarssektoren. Arbeidet med videreutvikling av forsvarssektoren ble igangsatt i 2023, og vil også være en prioritert oppgave i 2024. Det er etablert målsetninger for arbeidet om tydeligere mål i sektoren, mer helhetlig beslutningsgrunnlag basert på fakta, mindre fragmentering, tydeligere oppgavefordeling og ansvar, og økt styring og kontroll.

Forsvarsbygg skal fortsette å videreutvikle en bærekraftig og ressurseffektiv EBA-portefølje. Arealeffektive investeringer, identifisering av EBA som ikke lenger er tilpasset Forsvarets utvikling og en effektiv drifts- og verdibevaringsstrategi er sentrale virkemidler i denne sammenhengen. For å skape mer handlingsrom vil Forsvarsbygg fra 2024 få rollen som prosjekteier for rene fornyelsesprosjekter.

Forsvarsbygg skal bidra til en effektiv forvaltning av EBA, slik at dagens utfordring med vedlikeholdsetterslep og fornyelse kan begrenses mest mulig innenfor de tildelte ressursrammer. Forsvarsbygg skal videreutvikle festningsverkens evne og forutsetninger for selvfinansiert virksomhet. Forsvarsbygg skal fortsette arbeidet med å videreutvikle sin evne til å drifte og ivareta EBA som kreves for å understøtte nasjonale og allierte øvinger og operasjoner i Norge.

Forsvarsdepartementet igangsatte i 2023 en områdegjennomgang av forvaltningen av forsvarssektorens EBA for å identifisere tiltak for bedre ressursbruk og mer effektiv fremtidig helhetlig forvaltning av forsvarssektorens EBA. Prosjektet har i 2023 identifisert gevinstområder og aktuelle tiltak i tillegg til å foreslå nytt strategisk rammeverk. Arbeidet fortsetter i 2024 med utredning og anbefaling av en ny modell for EBA-forvaltningen. Forsvarsbygg vil også i 2024 være en sentral deltager i prosjektet og departementet forutsetter at etaten setter av ressurser til oppfølging og gjennomføring av tiltak når prosjektet er ferdig.

4. Resultatmål og styringsparametere

Forsvarsbyggs effekt mål skal oppnås gjennom følgende resultatmål:

1. Målrettet og godt forvaltet EBA
2. God beredskap og EBA som understøtter nasjonale og allierte operasjoner i krise og væpnet konflikt
3. EBA fremskaffet til rett tid, kostnad og kvalitet

Styringsparameterne skal belyse måloppnåelsen av hvert resultatmål og inneholder vesentlige politiske føringer og krav. I tillegg følger det enkelte konkrete oppdrag som er uttrykk for spesifikke politiske føringer eller identifisert risiko innenfor Forsvarsbyggs ansvarsområde.

Status på resultatmålene og resultatkravene i de respektive styringsparametere skal vurderes og rapporteres sett opp imot politisk vedtatt og finansiert ambisjon. Rapporteringen skal gi en analytisk og kvalitativ vurdering av måloppnåelse i henhold til beskrivelsen under hvert mål understøttet av data. Vurderingen skal inneholde status på rapporteringstidspunktet, men også en prognose for året og i et flerårig perspektiv.

Dersom måloppnåelsen ikke er tilfredsstillende, skal det redegjøres for årsaksforhold og det skal informeres om iverksatte og planlagte tiltak for å håndtere utfordringene.

4.1 Resultatmål 1 – Målrettet og godt forvaltet EBA i sektoren

Resultatmål 1	Målrettet og godt forvaltet EBA i sektoren
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Målrettet og god forvaltning, drift og vedlikehold av EBA er avgjørende for å ivareta sektorens eiendomsmasse. Forvaltningen skal bidra til funksjonell og bærekraftig EBA tilpasset brukernes behov. Når Forsvaret har utrangert eiendommene skal FB avhende disse.</p> <p>Forsvarsbygg skal</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forvalte EBA slik at den er tilpasset brukers behov. • Optimalisere verdiene i eiendomsporteføljen innenfor tilgjengelig ramme. • Ha oversikt over sektorens eiendomsportefølje. • Ivareta naturmiljø, klimahensyn (klimareduserende tiltak og klimatilpasning) og kulturminneverdier på en integrert måte i forvaltningen av sektorens EBA. • Velge energieffektive løsninger i egen bygningsmasse, og prioritere planlegging og gjennomføring av energieffektiviseringstiltak. • Nye byggeprosjekter skal planlegges og gjennomføres med en energistandard som minimum holder passivhusstandard, med mindre særskilte hensyn tilsier noe annet. • Når det er lønnsomt over investeringsens levetid, skal byggeprosjektene også inkludere lokal fornybar energiproduksjon, inkludert fjernvarme og overskuddsvarme. • Prioritere kritisk infrastruktur i henhold til det operative planverket, innenfor tilgjengelig ramme koordinert med Forsvaret. • Synliggjøre utrangeringspotensialet for Forsvaret og gjennomføre avhending. • Sørg for at EBA sektoren ikke har behov for i størst mulig grad skal være utleid eller raskt avhendes. • Utarbeide leirplaner. <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere på status og fremdrift på målsettingene i resultatmålet. Eventuelle utfordringer knyttet til måloppnåelse skal synliggjøres og det skal redegjøres for hvilke tiltak som er/vil bli iverksatt for å løse disse.</p>	

Styringsparameter 1	Andel husleieinntekter som benyttes til drift, vedlikehold, eierstyrt utvikling og utskifting av komponenter (DVUK)
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvarsbygg skal jobbe mot at en størst mulig prosentandel av husleieinntektene skal disponeres til drift, vedlikehold, eierstyrt utvikling og utskifting av komponenter (DVUK).</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal gi en samlet vurdering av status. Eventuelle utfordringer knyttet til måloppnåelse skal synliggjøres og det skal redegjøres for hvilke tiltak som er/vil bli iverksatt for å løse disse.</p>	
Definisjon: Kostnad DVUK (kr)/ husleieinntekt (FDVUK-inntekt) (kr)*100.	Måltall for 2024: >73%

Styringsparameter 2	Krav til energiforbruk
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvarsbygg skal innen utgangen av 2025 nå målsettingen om reduksjon av energiforbruket med 15% i samarbeid med resten av sektoren. For 2024 er det et mål om en reduksjon på 10% innen utgangen av året sammenlignet med referanseåret 2020*, Jf. supplerende tildelingsbrev nr. 19 for 2022. Forsvarsbygg skal som del av arbeidet fortsette kartlegging og vurdere potensialet for langsiktig energieffektivisering og lokal fornybar energiproduksjon på eiendommene.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal redegjøre for status i arbeidet. Det skal gis en kort redegjørelse for gjennomførte tiltak som understøtter måloppnåelsen. Eventuelle utfordringer med måloppnåelsen skal synliggjøres og det skal redegjøres for hvilke tiltak som er/vil bli iverksatt for å løse dette.</p> <p>*I 2020 var 150 etableringer med et oppvarmet areal på om lag 2,7 mill. kvadratmeter i 2020 (215 kWh/m² år).</p>	

Styringsparameter 3	Gjennomføring av planlagt driftsplan
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>For å sikre en målrettet og god forvaltning av sektorens EBA er det viktig at en størst mulig andel av driftsplanen gjennomføres. Drift er definert i Norsk Standard 3424 og omfatter kostnadene som følger av normale og forventede bruksforhold for bygningen. Dette gjelder for hele EBA-porteføljen.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal redegjøre for status i arbeidet og antall utførte driftstiltak i forhold til planlagte tiltak.</p>	

Oppdrag 1	Registrering av EBA-kapasiteter
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvarsbygg skal registrere EBA-kapasiteter og behov i alle bygg større enn 100 kvm, samt infrastruktur på prioriterte etableringer i egnet digital løsning innen utgangen av 2024.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere på status i arbeidet med, samt fremdriftsplan for gjenstående arbeid.</p>	

Oppdrag 2	Tilstandsanalyse
Rapportering	Halvårsrapport
<p>Forsvarsbygg skal registrere og analysere tilstanden i eiendomsmassen som ett av flere grunnlag for å vurdere om eiendomsmassen blir ivaretatt og utvikles i tråd med gitte mål og krav.</p> <p>Forsvarsbygg skal registrere tilstanden for EBA etter prinsipper i Norsk Standard 3424 – <i>Tilstandsanalyser for byggverk</i>. Som hovedregel registreres ikke bygg som er under 50 kvm. Unntakene er bygg som er av kritisk betydning for driften av Forsvarets virksomhet, eller andre objekter som er viktige for leveranser av forsyning.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere på status og utvikling av tilstanden til sektorens samlede eiendomsportefølje og for delporteføljene bygg, infrastruktur og spesielle objekter. Det skal særskilt redegjøres for:</p> <ul style="list-style-type: none"> EBA med og uten restlevetid (avskrevet). 	

- Personellrelatert EBA (PEBA) inkludert status knyttet til innføring av allmenn verneplikt.
- Leieinntekter og utført verdibevaringsinnsats (fra husleiemidler) for byggporteføljen (kroner per år fra 2016).
- Årsaker til tilstandsutviklingen og hvilke tiltak som anbefales for å forbedre tilstandsutviklingen.

Det skal skilles mellom ordinær EBA-portefølje og EBA knyttet til festningsverkene.

Forsvarsbygg skal videre rapportere på status i tilstandsregistreringen, inkludert utvikling av tilstanden til EBA i sektoren med beskrivelse av årsak og eventuelle kompenserende tiltak.

Oppdrag 3	Behov for fornyelse av EBA
Rapportering	Halvårsrapport
<p>Forsvarsbygg skal redegjøre for status og fremtidige behov for investeringer i fornyelse i sektorens eksisterende EBA gjennom oppdatering av fornyelsesplanen.</p> <p>Forsvarsbygg skal fremsende forslag til plan for gjennomføring av fornyelser. Som en del av fremsendelsen skal det foreligge uttalelse fra bruker som bekrefter at kapasiteten og det enkelte leieobjektet skal videreføres i fremtidig struktur.</p> <p>Forsvarsbygg får fra 2024 rollen som prosjekteier for fornyelsesprosjekter på inntil 150 mill. kroner. Midlene skal benyttes til å iverksette kritisk fornyelse i samråd med bruker. FD vil gi ut oppdrag på eget prosjektnummer som gir rammer og føringer for oppdraget.</p> <p>Fornyelsesplanen skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Synliggjøre behovene (tiltakene) samlet for hele landet, gruppert etter geografi per lokasjon og region, herunder omfang i kvadratmeter (for bygg) og kostnad (grov kostnadskalkyle) • Synliggjøre anbefalt tidspunkt for oppstart og gjennomføring av eksisterende og fremtidige fornyelsesbehov <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal oversende fornyelsesplan og rapportere på anvendelsen av midlene til fornyelse.</p>	

Oppdrag 4	Personellrelatert EBA
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvarsbygg er i 2024 tildelt 150 mill. kroner til ekstraordinært vedlikehold av personellrelatert EBA. Tildelte midler skal benyttes der det er mest kritisk og gir størst effekt for brukerne. Brukerne skal involveres i planprosessen.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere på status for fremdrift fordelt på lokaliteter og planlagte tiltak fremover. Av rapporteringen skal den konkrete anvendelsen av midlene fremgå fordelt på tildeling, regnskap, prognose og avvik. Det skal gis en kvalitativ vurdering av hvordan den økte satsningen har bidratt til måloppnåelse på resultatmålet.</p>	

Oppdrag 5	Personellrelatert EBA Midt og Nord
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvarsbygg er i 2024 tildelt inntil 100 mill. kroner på to tiltak til fornyelse og kapasitetsøkning av personellrelatert EBA hvorav 100 mill. er relatert til region Nord og 100 Mill. til region Midt. Tildelte midler skal benyttes der det er mest kritisk og gir størst effekt for brukerne. Brukerne skal involveres i planprosessen og prioritering.</p> <p>FD vil gi ut oppdragene på egne prosjektnummer som gir rammer og føringer for oppdragene.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere på status for fremdrift fordelt på lokaliteter og planlagte tiltak fremover. Av rapporteringen skal den konkrete anvendelsen av midlene fremgå fordelt på tildeling, regnskap, prognose og avvik. Det skal gis en kvalitativ vurdering av hvordan den økte satsningen har bidratt til måloppnåelse på resultatmålet.</p>	

Oppdrag 6	Utvikling Skyte og Øvingsfelt
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvarsbygg er i 2024 tildelt 50 mill. kroner til utvikling av skyte- og øvingsfelt med fokus på brigade Nord og Finnmark landforsvar. Tildelte midler skal benyttes der det er mest kritisk og gir størst effekt for brukerne. Brukerne skal involveres i planprosessen.</p> <p>FD vil gi ut oppdrag på eget prosjektnummer som gir rammer og føringer for oppdraget.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere på status for fremdrift fordelt på lokaliteter og planlagte tiltak fremover. Av rapporteringen skal den konkrete anvendelsen av midlene fremgå fordelt på tildeling, regnskap, prognose og avvik. Det skal gis en kvalitativ vurdering av hvordan den økte satsningen har bidratt til måloppnåelse på resultatmålet.</p>	

Oppdrag 7	Tilbakeføring av renholdstjenesten
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvarsbygg, med støtte av Forsvaret, Forsvarsmateriell (FMA) og Forsvarets forskningsinstitutt (FFI), skal ferdigstille arbeidet med å bygge opp og videreutvikle en renholdstjeneste i tråd med gitte føringer. Dette med sikte på en gradvis tilbakeføring av renhold i forsvarssektoren innen utgangen av 2024, jf. supplerende tildelingsbrev nr. 1 2023.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere status på fremdrift av tilbakeføringen og håndtering av risiko.</p>	

Oppdrag 8	Oppfølging av prosjekter for tilrettelegging for alliert tilstedeværelse og mottak
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvarssektorens samlede evne til mottak og understøttelse av allierte og partnerstyrker skal styrkes i fredstid så vel som i en tidlig fase av en krise. Forsvarsbygg skal fortsette vedlikeholdsarbeidet i samarbeid med Forsvaret på tiltak som ble startet opp i 2022. Jf. pkt. 8.1 er det satt av 150 mill. kroner til EBA-investeringer for tilrettelegging av alliert tilstedeværelse og mottak.</p> <p>FD vil gi ut oppdrag på eget prosjektnummer som gir rammer og føringer for oppdraget.</p>	

Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere status på ulike tiltak, med geografisk plassering av disse. Av rapporteringen skal den konkrete anvendelsen av midlene fremgå fordelt på tildeling, regnskap, prognose og avvik. Det skal gis en kvalitativ vurdering av hvordan den økte satsningen har bidratt til måloppnåelse. Oppdatert plan for videre fremdrift fordelt på lokaliteter fremsendes.

4.2 Resultatmål 2 – God beredskap og EBA som understøtter nasjonale og allierte operasjoner i krise og væpnet konflikt

Resultatmål 2	God beredskap og EBA som understøtter nasjonale og allierte operasjoner i krise og væpnet konflikt
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvarsbygg er en beredskapsorganisasjon, og skal tett integrert med øvrige etater i forsvarssektoren og allierte, prioritere ressursene inn mot eiendom, bygg og anlegg som gir styrket evne til avskrekking og forsvar. Sentralt i dette arbeidet er gode og oppdaterte beredskapsplaner, relevante beredskapsforberedelser for norske og allierte styrker og samvirke med totalforsvaret.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere på status og fremdrift i resultatmålet, og redegjøre for eventuelle tiltak som er igangsatt for å styrke måloppnåelsen og eventuelt for å redusere identifiserte risiko. Forsvarsbygg skal i tillegg vurdere egen evne til å understøtte Forsvarets planverk med nødvendig EBA i fred, krise og væpnet konflikt.</p>	

Styringsparameter 1	Internberedskap
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvarsbygg skal inneha oppdaterte beredskapsplaner og gjennomføre relevante beredskapsforberedelser. Forsvarsbygg skal delta i beredskapsøvelser etter Forsvarssjefens (FSJ) føringer og bruke disse til å trene egen organisasjon på planverket.</p> <p>Forsvarsbygg skal til enhver tid opprettholde de beredskapsmessige krav stilt til Forsvarsbygg gjennom FSJ operative krav og oppdrag tildelt i FSJ militære strategi Arctic Guard.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere status på Komplette operative organisasjonsplan (KOP) del 1-4 og samvirke med øvrige etater og totalforsvaret innen øvelser og planprosesser.</p>	

Styringsparameter 2	Tilgjengelig operativt planverk
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvarsbygg skal inneha et operativt planverk som understøtter Forsvarets og alliertes planverk.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere om status på oppdatering og revisjon av det operative planverket, arbeidet med å avstemme det operative planverket med andre relevante planverk og operasjonalisering av planverket i egen organisasjon. Eventuelle utfordringer knyttet til måloppnåelse skal synliggjøres og det skal redegjøres for hvilke tiltak som er/vil bli iverksatt for å løse disse.</p>	

Oppdrag 9	Status beskyttelsestiltak
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvarsbygg skal støtte Forsvaret og øvrige etater i arbeidet med å lage en helhetlig oversikt over status for beskyttelsestiltak, samt implementere og/eller bidra til å implementere tiltak for deres skjermingsverdige objekter.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere på status og fremdrift i arbeidet, herunder risiko og håndtering av dette.</p>	

4.3 Resultatmål 3 – EBA fremskaffet til rett tid, kostnad og kvalitet

Resultatmål 3	EBA fremskaffet til rett tid, kostnad og kvalitet
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvarsbygg skal planlegge og forberede ressurstilgjengelighet for gjennomføring av pågående og planlagte iverksatte prosjekter i gjeldende investeringsplan. Forsvarsbygg skal fremskaffe bærekraftige kapasiteter innen eiendom, bygg og anlegg til Forsvaret. Fremskaffelser og fornyelse av eiendom, bygg og anlegg skal skje kostnadseffektivt, tidsriktig og til avtalt kvalitet. Kvalitetsbegrepet inkluderer klima- og miljøhensyn, som skal være en viktig faktor i fremskaffelsene.</p> <p>Reduksjon av forsvarssektorens klima- og miljøavtrykk skal prioriteres i investeringer og anskaffelser. Forsvarsbygg skal stille klima- og miljøkrav som bidrar til å understøtte at sektoren reduserer negativ klima- og miljøpåvirkning og fremmer klima- og miljøvennlige løsninger og gjenbruk. Tiltak som reduserer klima- og miljøavtrykk skal synliggjøres og kostnadsberegnes i beslutningsgrunnlag, og vektlegges særskilt. Livsløpsanalyser (LCA), inkludert framskrivning av fremtidige klimagassutslipp, skal inkluderes for å styrke vurderingene av klima- og miljøpåvirkning i hele livsløpet, og belyse reelle valg som angår bærekraft i beslutningsprosesser. Klima- og miljøhensyn skal fra 1.1.2024 som hovedregel vektles med minimum 30 prosent i offentlige anskaffelser etter anskaffelsesforskriften.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal gi en samlet, kvalitativ vurdering av status og utvikling av etatens evne til å fremskaffe EBA i tråd med intensjon, krav og kriterier. Eventuelle utfordringer knyttet til måloppnåelse skal synliggjøres og det skal redegjøres for hvilke tiltak som er/vil bli iverksatt for å løse disse.</p>	

Styringsparameter 1	Overlevering av prosjekter innenfor godkjent styringsramme
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Hensikten med rapporteringspunktet er å måle avvik fra opprinnelig styringsramme, målt fra gjennomføringsoppdrag, for total portefølje.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere samlet sluttkostnad for porteføljen av terminerte prosjekter (konto er stengt i Forsvarsbygg) dividert på samlet opprinnelig styringsramme for de samme prosjektene. Målet er at summen ikke skal overstige 1. Dersom prosjektets omfang har økt, skal ny styringsramme legges til grunn. Ved ny ramme som følge av avvik skal opprinnelig styringsramme benyttes i målingen. Oppdrag som har fått justert styringsramme i nytt (oppdatert) gjennomføringsoppdrag skal kommenteres. Videre bes det om prognose for første påfølgende år etter rapporteringsåret.</p>	

Styringsparameter 2	Kostnadseffektivitet i nye prosjekter
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Hensikten med rapporteringspunktet er å måle geografiske kostnadsforskjeller og kostnadsforskjeller mellom sektoren og bransjen generelt.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere en oversikt over arealkostnader i sentrale styringsdokumenter Forsvarsbygg har fremsendt til FST eller FD i perioden. Oversikten skal fremsendes for kategoriene administrasjons- og stabsanlegg, boliger, forlegning og messer, lager og vedlikeholdsanlegg og undervisnings- og øvingsanlegg. Forsvarsbygg skal sammenligne kostnadstallene i sentrale styringsdokumenter til normtall, både egne normtall og bransjetall f.eks. i norsk prisbok og forklare divergens.</p>	

Oppdrag 10	Forsvarets gjennomføringsplan for strukturutvikling
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvarsbygg skal støtte Forsvaret i utarbeidelsen av gjennomføringsplan for Forsvarets struktur- og kapasitetsutvikling.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere på status og fremdrift i arbeidet.</p>	

Oppdrag 11	Andel generelle kostnader
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Hensikten med rapporteringspunktet er å måle kostnadsandelen som går med til å planlegge, prosjektere og lede prosjektene.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere andel generelle kostnader i terminerte prosjekter. I kostnadsoppstilling etter Norsk standard (NS3451) skal samlet gjennomsnittlig beløp for post 8 (inkludert mva.) i de terminerte prosjektene rapporteres som andel av investeringsprosjektens totalkostnad. Prosjekter gjennomført som totalentreprise skal ikke inngå i datagrunnlaget.</p>	

Oppdrag 12	Byggeprosjekter levert til avtalt tid
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Hensikten med rapporteringspunktet er å måle om prosjektene overleveres bruker til avtalt tid.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere på status i byggeprosjekter og prognose, samt forventet overleveringsdato til bruker. Oppdrag som har fått justert forventet sluttdato i nytt (oppdatert) gjennomføringsoppdrag skal kommenteres med forklaring. Eventuelle utfordringer knyttet til måloppnåelse skal synliggjøres og det skal redegjøres for hvilke tiltak som er/vil bli iverksatt for å løse disse. Det skal også fremgå av vurderingen hvilke konsekvenser dette har for bruker.</p>	

Oppdrag 13	Kontroll og oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår i tråd med anskaffelsesregelverket
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvarsbygg skal sørge for at <i>Forskrift om arbeidsvilkår i offentlige kontrakter</i> etterleves.</p> <p>Forsvarsbygg skal sørge for rutiner for å ivareta krav til lønns- og arbeidsvilkår fra utlysning og kontrakt til kontraktsoppfølging og kontroll. Dette inkluderer klausuler om lønns- og arbeidsvilkår, dokumentasjon og mulige sanksjoner ved brudd.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere kvalitativt på status i å implementere kravene i forskriften i virksomheten, og i etatens internkontroll system, samt hvilke konkrete tiltak som er iverksatt som følge av Riksrevisjonens revisjoner.</p>	

Oppdrag 14	NATO Security Investment Programme – prosjekter (NSIP-prosjekter)
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvarsbygg er ansvarlig for planlegging, gjennomføring og avslutning av NSIP-prosjekter. Det er som følge av initiativet «NATO 2030» forventet en betydelig økning i antall NATO-prosjekter i Norge. Forsvarsbygg må følgelig forberede seg på dette. For NSIP-prosjekter i Norge der prosjektet helt eller delvis består av EBA, vil Forsvarsbygg motta oppdrag fra Forsvarsmateriell iht. retningslinjer for tjenestefeltet NATOs investeringsprogram for sikkerhet (NSIP).</p> <p>Forsvarsbygg kan også få oppdrag om andre leveranser knyttet til NSIP.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere status på hovedoppgaver som beskrevet i Forsvarsdepartementets retningslinjer for tjenestefeltet NSIP, og en generell status i NSIP-prosjektene.</p>	

Oppdrag 15	Samarbeid med små og mellomstore bedrifter.
Rapportering	Årsrapport
<p>Forsvarsbygg skal arbeide med å involvere små- og mellomstore leverandører innenfor drift- og investeringsanskaffelser, for å i større grad benytte lokale og regionale tilbydere etter et nærhetsprinsipp.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere på status, tiltak og oppnådde effekter.</p>	

Oppdrag 16	Forpliktelsesbilde
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvarsbygg skal ha oversikt over status og prognose for alle tildelinger, herunder hvor mye av bevilgningen som er forpliktet/kontraktsfestet, slik at departementet på kort varsel, og ved behov, kan innhente informasjon.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal gi en samlet fremstilling av prosjektenes samlede forventede produksjon, sett opp mot bevilgningen på 1710/47. Forsvarsbyggs forpliktelsesbilde skal vise andel av rammen fordelt på planlagte, godkjente, kontraherte og prosjekter i bygging. Forpliktelsesbildet skal vise status inneværende år og minimum de tre neste årene.</p>	

Oppdrag 17	Ta i bruk utslippsfri byggeplass i investeringsprosjekt
Rapportering	Halvårsrapport
Gjennomføre minst ett konkret byggeprosjekt med utslippsfri anleggsdrift i 2024. Forsvarsbygg er i 2024 tildelt 10 mill. kroner til tiltaket.	
Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere på status for gjennomføring av oppdraget.	

Oppdrag 18	Etablere ladeinfrastruktur for administrative kjøretøy
Rapportering	Halvårsrapport
Forsvarsbygg skal sørge for at det etableres ladeinfrastruktur for forsvarssektorens administrative kjøretøy i 2024. Forsvarsbygg er i 2024 tildelt 10 mill. kroner til tiltaket.	
Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere på status for gjennomføring av oppdraget.	

5. Forutsetninger for og forventninger til måloppnåelse

5.1 Profesjonell og helhetlig rådgivning

Oppdrag 19	Profesjonell og helhetlig rådgivning
Rapportering:	Halvårs- og årsrapport
Forsvarsbygg skal være sektorens EBA-faglige rådgiver og skal videreutvikle rollen i henhold til sektorens behov.	
Forsvarsbygg skal gi helhetlige eiendomsfaglige råd i samarbeid med bruker som utfordrer og samtidig gir sektoren best mulig kostnadseffektivitet og bærekraftig ressursutnyttelse innenfor gjeldende rammebetingelser. Det vil si forhold som nøkternhet, effektivitet, investerings- og driftskostnader, fleksibilitet, verdibevaring, samt klima og miljø, bærekraft og vern.	
Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere på: <ul style="list-style-type: none"> • Sin støtte til Forsvarsdepartementet, Forsvaret og sektoren for øvrig. • Resultater av brukerundersøkelse og evalueringsskjema. • Ivaretagelse av miljø- og bærekraft i et livsløpsperspektiv i rådgivningen. 	

5.2 Videreutvikling av sektoren

Oppdrag 20	Organisasjonsutvikling
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
Arbeidet med prosjektet «Forsvarssektoren 2024» (F24) har resultert i beslutninger som fremgår av FDs oppdragsbrev 21. august 2023 vedrørende materielldrift og vedlikehold, anskaffelser og IKT. Det er besluttet at Forsvarsbygg og Forsvarsmateriell blir sektorens anskaffelsesvirksomhet med en felles anskaffelsesstrategi basert på kategoristyring. Det er også besluttet at Forsvaret får helhetlig ansvar og myndighet for verdikjeden innenfor vedlikehold i materiellets driftsfase. FD har også utgitt prinsipielle føringer for utvikling av IKT-styringsmodell i sektoren.	
Beslutninger knyttet til delprosjekter vil bli formidlet etter hvert som arbeidet er ferdigstilt. Implementering av endringer som følge av prinsippbeslutningene krever at etatene må forberede	

tilpasninger i egen organisasjon. FD ber på bakgrunn av dette om en helhetlig rapportering knyttet til Forsvarsbyggs arbeid med videreutvikling av egen organisasjon.

Rapportering: Forsvarsbygg skal gi en samlet, kvalitativ vurdering av status i arbeidet med å videreutvikle egen organisasjon, og fremdrift og risiko knyttet til dette.

Oppdrag 21	Forbedring og effektivisering
Rapportering:	Halvårs- og årsrapport
<p>Forsvarssektoren skal gjennom målrettet moderniserings- og effektiviseringsarbeid frigjøre minst 1,9 milliarder (2020-kroner) innen utgangen av 2024 til å videreutvikle og styrke forsvarssektoren. Forsvaret, med støtte av de andre etatene, skal organisere og lede dette arbeidet. Moderniseringsprosjektene anskaffelser, materielldrift og vedlikehold og investeringer organiseres i egne løp gjennom F24, jf. egne oppdrag.</p> <p>Forbedring og effektivisering har vært gjenstand for evaluering i 2023. Området er under utvikling og kommende LTP vil gi en strategisk retning for arbeidet i neste langtidsplanperiode og videre fremover. Det vil bli gitt oppdrag til etatene i 2024 for å videreutvikle sektorens evne til forbedring og effektivisering. Dette vil blant annet inkludere vurdering av hvilke gevinster som kan måles opp mot gjeldende LTPs krav til gevinstrealisering, samt retningslinjer for vurdering og måling av andre typer gevinster.</p> <p>Forsvarsbygg skal støtte Forsvaret med den kapasitet og innenfor de rammer Forsvaret legger opp til. Forsvarsbygg skal være proaktive overfor Forsvaret med å foreslå effektive tiltak som kan gjennomføres. Forsvarsbygg skal bistå Forsvaret med å gi FD en helhetlig status på forbedrings- og effektiviseringsarbeidet i perioden, inklusive en oversikt over status og resultater av tildelte omstillingsmidler for hele perioden.</p> <p>Søknader om bruk av omstillingsmidler for tiltak med økonomiske gevinster eller kvalitetsgevinster innenfor forbedring og effektivisering for 2024 skal sendes Forsvaret, som koordinerer disse og sender de til departementet.</p> <p>Rapporteringen: Forsvarsbygg skal rapportere på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intern modernisering og effektivisering (med status, planer og prognose). Eventuelle økonomiske gevinster utover definisjonene i inneværende LTP skal også legges frem og dokumenteres. • Tilrettelegging for gevinster som realiseres i andre deler av forsvarssektoren. 	

5.3 Strategi for kunstig intelligens og innovasjon

Oppdrag 22	Strategi for kunstig intelligens
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
<p>Strategi for kunstig intelligens for forsvarssektoren ble publisert i oktober 2023. Strategien har en overordnet ambisjon med tilhørende målsettinger. Forsvarsbygg skal støtte Forsvaret i å utarbeide en plan som følger opp ambisjoner og målsettinger i Forsvarsdepartementets strategi for kunstig intelligens.</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal gjøre en kvalitativ vurdering av modenhet og evne til å utnytte kunstig intelligens som bidrar til å understøtte sektorens resultatmål.</p>	

Oppdrag 23	Økt innovasjonsevne
Rapportering	Årsrapport
<p>Forsvarssektoren skal videreutvikle og forsterke sin evne til innovasjon, både i den enkelte virksomhet og i samarbeid med andre i sektoren og utenfor. Med innovasjon menes en nyttiggjort ide med dokumentert effekt som gir Forsvaret fortrinn i operasjoner og i daglig virksomhet i forsvarssektoren gjennom rettidig anvendelse av tilgjengelig teknologi, prosesser og organisering. Sektoren skal utvikle og utnytte innovasjonsmiljøer i egen organisasjon og bidra til optimal utnyttelse av nasjonalt og internasjonalt virkemiddelapparat.</p> <p>FD har som intensjon at det ferdigstilles en innovasjonsstrategi for forsvarssektoren i 2024 som gir overordnet ambisjon og målsettinger. Forsvaret skal etter nærmere dialog med FD utarbeide en handlingsplan med konkrete tiltaksområder. Handlingsplanen skal utarbeides sammen Forsvarsmateriell, Forsvarsbygg og Forsvarets forskningsinstitutt.</p> <p>Etatene må være forberedt på å delta i videreutvikling av innovasjonsarenaer og FD sitt utviklingsarbeid i både nasjonal og alliert kontekst. Dette vil i 2024 kunne omfatte aktivitet i NATO DIANA (som arbeidsgrupper, innspill og rådgivning), felles aktivitet på tvers av sektoren (eks. FFI/I2, FOH/ NOBLE og våpenskolene) og utvikling av mulige samarbeid utenfor sektoren (eks. Innovasjon Norge, D-box og andre relevante miljøer).</p> <p>Rapportering: Forsvarsbygg skal gi en kvalitativ vurdering av fremdrift og oppnådde effekter av innovasjonsaktivitet i etaten og bidra til Forsvarets redegjørelse for handlingsplanarbeidet frem mot nærmere avklart ferdigstilling.</p>	

5.4 FNs bærekraftsmål

Oppdrag 24	Bærekraft
Rapportering:	Halvårs- og årsrapport
<p>Regjeringens handlingsplan for å nå bærekraftsmålene innen 2030, jf. Meld. St. 40 (2020-2021), samt andre stortingsmeldinger som er relevante for bærekraftsarbeidet, skal ligge til grunn for sektorens arbeid. Målsettingen er at Forsvarsbygg skal integrere og operasjonalisere bærekraftsmålene i egne virksomhetsplaner basert på risiko og vesentlighet, og at aktiviteter og oppgaver baseres på FNs bærekraftsmål.</p> <p>Etatene i forsvarssektoren gis i 2024 i oppdrag å foreslå en samlet <i>strategi-/handlingsplan for sektoren</i> med overordnede ambisjoner, mål og tiltak. Arbeidet skal ta utgangspunkt i gjeldende strategier og handlingsplaner for sektoren. En del av strategi-/handlingsplanen skal være en overordnet plan for kommunikasjon, kompetanse- og kulturbygging om bærekraft i forsvarssektoren.</p> <p>Forsvarsbygg skal implementere etatens <i>handlingsplan for likestilling og mangfold (2022 – 2026)</i>.</p> <p>Forsvarsbygg skal arbeide systematisk og helhetlig for å bidra til at forsvarssektoren reduserer klimagassutslipp og naturfotavtrykk i alle deler av virksomheten, og vurdere hvordan klimaendringene vil påvirke virksomheten. Forsvarsbygg skal også arbeide systematisk med energibruk og ta i bruk lønnsomme energieffektive løsninger i egen drift, samt øke energifleksibiliteten der dette er relevant. Forsvarssektoren skal gjennomføre tiltak som beskrevet</p>	

i sektorens *handlingsplan for klima og miljø*. Forsvarsbygg skal vurdere og lede tiltakene som tilfaller etaten. Tiltak skal integreres i planer og budsjett. Forsvaret skal for øvrig støttes i koordinering og oppfølgingen av handlingsplanen.

Det forventes at *sektorens verdigrunnlag* operasjonaliseres og følges opp. Forsvarsbygg skal motvirke mobbing og trakassering, herunder seksuell trakassering. FB skal arbeide for å motvirke risiko for korrupsjon. Forsvarsbygg skal videre ivareta menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter i sin virksomhet, inkludert eksterne elementer som er en del av sektorens kjeder og prosesser. Forsvarsbygg skal, basert på en risikotilnærming, redusere mulighetene for inhabilitet og innsidehandel i sektoren. For personell med særlig risiko skal private interesser som kan innebære risiko for inhabilitet og innsidehandel registreres. Forsvarsbygg skal utvikle og implementere retningslinjer for registrering av inhabilitet og innsidehandel. Etaten skal sørge for tilstrekkelig kompetanse innenfor disse områdene. Tiltak skal integreres i etatens ordinære plan- og budsjettarbeid.

Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere på resultatene av arbeidet i henhold til de respektive oppdrag og mål, og inkludere oppdaterte tidsplaner og risikovurderinger, samt planer og forventninger for:

- Forslag til strategi-/handlingsplan for bærekraft som leveres som vedlegg til halvårsrapporten.
- Sektorens handlingsplan for klima og miljø.
- Arbeidet med verdier og kultur, inkludert mobbing og trakassering og tiltak for å motvirke risiko for korrupsjon, inhabilitet og innsidehandel samt sørge for økt kompetanse. I tillegg skal det i årsrapporten rapporteres kort om ivaretagelse av menneskerettigheter i etatens virke.
- Handlingsplan for likestilling og mangfold.

Oppdrag 25	Oppfølging av tiltak knyttet til naturmangfold
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
Arealer som forsvarssektoren benytter skal brukes og forvaltes på en måte som gjør at truede og nær truede arter og naturtyper ivaretas.	
Forsvarsbygg skal:	
<ul style="list-style-type: none">• Følge opp forsvarssektorens bidrag (egne tiltak og tiltak i samarbeid med andre sektorer) i nasjonale strategier og tiltaksplaner knyttet til ivaretagelse av naturmangfold.• Skal gjennomføre tiltak med formål om å øke naturmangfoldet i arealer tilknyttet festninger og leir.• I samarbeid med Forsvaret, implementere rutiner for varsling til Statens Naturoppsyn når man har transport til og fra anlegg innenfor villreinområder.• I samråd med Forsvaret sørge for at hensynet til villrein implementeres i skytefeltinstruksene til skytefelt- og baner som overlapper med villreinområdene.• Følge opp tiltaksplan for bekjempelse av fremmede organismer 2020-2025.• Følge opp tiltaksplan for ville pollinerende insekter.• Legge oppfølgingsplan for truet natur til grunn i arbeidet med å ta vare på truede og nær truede arter og naturtyper.• Følge opp naturstrategi for våtmark.• Bidra i direktoratsamarbeidet om vurderinger av tiltak og virkemidler for skog.	

Rapportering: Forsvarsbygg skal gi en kortfattet redegjørelse for forsvarssektorens gjennomførte tiltak.

5.5 Forebyggende sikkerhet

Oppdrag 26	Vurdering av sikkerhetstilstanden
Rapportering	Halvårsrapport
Forsvarsbygg skal ivareta sikkerhetstilstanden i egen organisasjon.	
Rapportering: Forsvarsbygg skal sende frem en egen rapport til departementet om sikkerhetstilstanden i egen organisasjon.	

Oppdrag 27	Kartlegging og sikring av skjermingsverdige informasjonssystemer
Rapportering	Halvårs- og årsrapport
Forsvarsbygg skal kartlegge sine skjermingsverdige informasjonssystemer iht. sikkerhetsloven med forskrifter. Dette forutsetter at etaten har oversikt over informasjonssystemene den benytter og systemenes bruksområder. Det skal gjennomføres risikovurderinger som skal legges til grunn for fastsetting av forsvarlig sikkerhetsnivå for informasjonssystemene, og sikkerhetstiltak skal iverksettes for å oppnå et forsvarlig sikkerhetsnivå.	
Rapportering: Forsvarsbygg skal rapportere om status for kartlegging av skjermingsverdige informasjonssystemer, gjennomføringen av verdi- og risikovurderinger og status for sikring av systemene.	

5.6 Internkontroll og virksomhetsstyring

Oppdrag 28	Styring og kontroll
Rapportering:	Halvårs- og årsrapport
Forsvarsbygg skal styrke og forbedre egen virksomhetsstyring og internkontroll.	
Forsvarsbygg skal ha tilfredsstillende internkontroll slik at driften er formåls- og kostnadseffektiv, utføres i samsvar med gjeldende lover og regler, og at rapporteringen er pålitelig, konsistent og rettidig.	
Forsvarsbygg skal evne å forebygge, avdekke og korrigere vesentlige avvik.	
Forsvarsbygg skal fortløpende følge opp de saker som Riksrevisjonen adresserer gjennom Dokument 1 og forvaltningsrevisjoner (Dokument 3). Etaten skal rapportere på eventuelle avvik i oppfølgingen i henhold til fastsatt plan, årsaker til avvik, samt nødvendige tiltak i halvårsrapporten. I årsrapporten skal Forsvarsbygg omtale status for arbeidet med å følge opp Riksrevisjonens merknader (Dok 1 2022-2023 <i>Statlige virksomheters oppfølging av lønns og arbeidsvilkår i anskaffelser</i>). Forsvarsbyggs vurderinger av når merknadene fra Riksrevisjonen antas å være utkvittert, skal fremgå av rapporteringen.	
Rapportering: Forsvarsbygg skal levere en vurdering av egen virksomhetsstyring med vekt på målrettet og effektiv drift, etterlevelse av lover og regler, samt pålitelig rapportering. Vurderingen skal være basert på kjent utvikling på disse områdene, herunder det Forsvarsbygg måtte være	

kjent med av eventuelle lovbrudd, inkonsistent eller misvisende rapportering, eller ineffektiv ressursbruk. Forsvarsbygg skal også informere om hvordan avvik håndteres.

6. Fellesføringer

6.1 Systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk

Det er et mål med systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk. Forsvarsbygg skal følge opp dette målet. I dette arbeidet skal det tas hensyn til ivaretagelse av virksomhetens kjerneoppgaver og kostnadseffektivitet. Forsvarsbygg skal også vurdere hvordan klimaendringene vil påvirke virksomheten. Forsvarsbygg skal gjøre systematiske vurderinger av egen energibruk og ta i bruk lønnsomme energieffektive løsninger, samt øke energifleksibiliteten der dette er relevant.

6.2 Positiv utvikling i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse.

Regjeringen har høye ambisjoner når det gjelder mangfold. Statlige virksomheter skal ha en positiv utvikling i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring. Arbeidsgiverne skal i samarbeid med de tillitsvalgte selv definere et hensiktsmessig ambisjonsnivå ut fra virksomhetens egenart og størrelse. Forsvarsbygg skal i årsrapporten oppgi antallet ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring i 2024 og omtale utviklingen sett opp mot virksomhetens gjennomsnitt for 2020 og 2021.

6.3 Redusere konsulentbruken

Det er et mål at staten samlet sett skal redusere konsulentbruken ved å utvikle egenkompetanse. Forsvarsbygg skal arbeide for å redusere konsulentbruken på områder der det ligger til rette for å benytte interne ressurser og kompetanse. Utover informasjons- og holdningskampanjer skal tjenester fra kommunikasjonsbransjen som hovedregel ikke benyttes.

Forsvarsbygg skal i årsrapporten for 2024 rapportere om konsulentbruken og oppfølgingen av fellesføringen, herunder om totalbeløp for kjøp av konsulenttjenester, hvilke tiltak som er iverksatt og konkrete resultater. Dersom det er fagområder og/eller kompetanseområder i virksomheten der konsulenter benyttes i særlig grad, skal bakgrunnen for dette omtales nærmere.

Forsvarsbygg skal som en del av rapporteringen også gi en overordnet omtale av eventuelle kjøp av konsulenttjenester fra kommunikasjonsbransjen (alle typer kommunikasjonstjenester) i 2024 og opplyse om totalbeløp for kjøp av slike tjenester. Dersom utgifter til kjøp av konsulenttjenester er vesentlige, bør virksomheten i note til årsregnskapet spesifisere dette nærmere. Dersom virksomheten har større kjøp av konsulenttjenester fra andre statlige leverandører bør dette fremgå særskilt.

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet vil tidlig i 2024 sende ut et rundskriv med utdypende forklaring på hvordan virksomhetene skal forstå fellesføringene og hvordan de skal framstille resultatene i årsrapportene.

7. Styringsdialog og frister i budsjettprosessen i 2024

7.1 Risikovurderinger og rapportering i 2024

Styringsdialogen mellom Forsvarsbygg og departementet skal være innrettet etter vurdering av risiko og vesentlighet. Forsvarsbygg skal i halvårsrapportene og i årsrapporten levere oppdaterte risikovurderinger og identifisere risikofaktorer som kan true måloppnåelsen i 2024 og på lengre sikt, samt andre vesentlige risikoer innenfor virksomhetens område. Risikoreduserende tiltak innenfor virksomhetens fullmakter skal synliggjøres og iverksettes, og det skal drøftes om restrisikoen er akseptabel.

Øvrige krav til rapporteringen fremgår av Forsvarsbyggs instruks, samt av reglement for økonomistyring i staten. Det vises også til DFØs veileder for årsrapportering.

7.2 Styringskalender: Frister og milepæler i 2024

Som det fremgår av styringskalenderen, skal Forsvarsbygg rapportere helhetlig på tildelingsbrevet to ganger årlig, i halvårsrapport og i årsrapport med vedlegg.

26. januar 2024	Forklaringer til statsregnskapet for 2023
16. februar 2024	Frist for innspill til revidert nasjonalbudsjett for 2024
Mars 2024	Fagmøte om budsjett 2024
15. mars 2024	Frist for årsrapport og vedlegg
April/mai 2024	Etatsstyringsmøte om årsrapportering
28. april 2024	Frist for etatssjefens innspill til nye investeringstiltak for materiell og EBA
2. mai 2024	Frist for etatssjefenes budsjettinnspill for gjennomføringsåret 2025 og innspill til tildelingsbrev for 2025
Juni 2024	Etatsstyringsmøte om budsjett 2025
8. juni 2024	Frist for foreløpig rapportering om kjente behov for bevilgningsendringer i andre halvår
Ultimo august 2024	Foreløpig tildelingsbrev for 2025 sendes ut
Ultimo august 2024	Forslag til oppdatert investeringsplan sendes ut for konsekvensvurdering av Forsvaret
30. august 2024	Frist for innspill til omgruppering for 2024
13. september 2024	Frist for halvårsrapport
Oktober 2024	Etatsstyringsmøte om halvårsrapportering
15. oktober 2024	Frist for tilbakemelding på foreløpig tildelingsbrev for 2025
Primo oktober	Prop. 1 S (2024–2025) legges frem
13. oktober 2024	Frist for vurdering av forslag til oppdatert investeringsplan
November/desember 2024	Strategimøte om budsjett 2026
Medio desember	Stortinget behandler Prop. 1 S (2024–2025)
Ultimo desember	Investeringsplan for forsvarssektoren sendes ut
Innen 31. desember 2024	Tildelingsbrev sendes ut etter stortingsbehandling av Prop. 1 S (2024–2025)
15. mars 2025	Frist for årsrapport og vedlegg

8. Budsjettrammer for 2024

På bakgrunn av Stortingets vedtak av 18. desember 2023 og Innst. 7 S til Prop 1 S (2023–2024) tildeler Forsvarsdepartementet Forsvarsbygg midler som følger (alle tall i tusen kroner):

Utgift/inntekt	Kapittel	Post	Tittel kapittel	Totalt (i 1 000 kroner)
Utgift	1710	Post 01	Forsvarsbygg og nybygg og anlegg	6 117 777
		Post 47	Forsvarsbygg og nybygg og anlegg	4 586 401
Utgift totalt				10 704 178
Inntekt	4710	Post 01	Forsvarsbygg og nybygg og anlegg	-4 918 506
		Post 47	Forsvarsbygg og nybygg og anlegg	-285 000
Inntekt totalt				-5 203 506

8.1 Føringer for tildelingen

Nedenfor spesifiserer departementet enkelte sentrale nye føringer for tildelingen til Forsvarsbygg. Endringer i tildelingen som følge av tidligere budsjettiltak er ikke omtalt. Forsvarsbygg skal i økonomirapporteringen redegjøre for hvordan midler er anvendt sett opp imot føringene som beskrevet under.

Særskilte satsinger

Kap.	Post		(alle tall i 1 000 kroner)
1710	01	Vedlikehold av bygningsmassen, spesielt rettet mot bolig og kvarter	50 000
		Tiltak for redusert klimaavtrykk i forsvarssektoren	20 000
	47	EBA-investeringer	284 495
		Andøya: nytt indre perimeter rundt Forsvarets kompaktområde og flytting av IKT-node.	283 000
		Rehabilitering og nybygg for å legge til rette for bemanningsøkning	200 000
		EBA-investeringer for tilrettelegging av alliert tilstedeværelse og mottak	150 000
		Sum	987 495

Personellrelatert EBA

Tildelingen til personellrelatert eiendom, bygg og anlegg (EBA) på kap. 1710, post 01, økes med 50 mill. kroner, til 150 mill. kroner i 2024.

Miljø- og klimatiltak

Forsvarsbygg tildeles 20 mill. kroner til to tiltak for å redusere klimaavtrykket i forsvarssektoren i tråd med Forsvarsbygg sitt budsjettinns spill: utslippsfrie byggeplasser og utslippsfrie administrative kjøretøy i leir.

Midlertidig forhøyet arbeidsgiveravgift

Stortinget har vedtatt midlertidig forhøyet arbeidsgiveravgift på inntekter over 850 000 kroner. Det legges ikke opp til at virksomheten kompenseres for denne merutgiften.

Supplerende tildelingsbrev

Omstillingsmidler M&E for 2024 vil bli tildelt primo 2024.

8.2 Økonomirapportering

Virksomhetsregnskapet rapporteres med regnskapsanalyse i halvårs- og årsrapport.

Virksomhetsregnskapet settes opp i henhold til DFØ sin mal og eventuelle tillegg som er nedfelt i Forsvarsbyggs instruks.

Kontantregnskapet rapporteres i halvårsrapport og årsrapport med økonomistatus inkludert prognose, samt endringsforklaringer for årsresultat, rapportert pr. kapittel og post, herunder risiko samt eventuelle risikoreduserende tiltak.

Dersom det oppstår økonomisk risiko som påvirker måloppnåelse skal Forsvarsbygg løfte dette til FD umiddelbart med forslag til risikoreduserende tiltak.

9. Delegering av fullmakter for 2024

9.1 Merinntektsfullmakt

Forsvarsbygg kan bruke merinntekter ved salg av varer og tjenester (kapittel 4710, post 01) med tilsvarende merutgifter på kapittel 1710, post 01. Disponering av øvrige merinntekter skal besluttes i samråd med FD. Disponering av eventuelle merinntekter fra utleie til sivile leietakere (festningsverkene unntatt) som overstiger samsvarende merutgifter, skal avklares med FD i det enkelte tilfellet.

9.2 Fullmakt til nettobudsjettering av salgsomkostninger

For 2024 kan Forsvarsbygg trekke salgsomkostninger ved salg av fast eiendom fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres under kapittel 4710, post 47.

I dette ligger at Forsvarsbygg for 2024 kan benytte salgsinntekter til forberedelser til fremtidig avhending, herunder rivning av utrangert EBA, miljøkartlegging og -opprydding.

9.3 Fullmakter vedrørende avhending av fast eiendom

Forsvarsbygg kan for 2024:

Avhende fast eiendom, uansett verdi, til markedspris når det ikke foreligger annet statlig behov for eiendommen. Eiendommene skal normalt legges ut for salg i markedet, men kan selges direkte til fylkeskommuner eller kommuner til markedspris, innenfor EØS-avtalens bestemmelser. Dersom eiendommene er aktuelle for friluft- eller kulturformål, kan de selges på samme vilkår til Statskog SF dersom ikke fylkeskommuner eller kommuner ønsker å kjøpe eiendommene. Likeledes kan eiendommer som er nødvendige for å oppfylle samfunnets målsetting om å opprettholde en selvfinansiert sivil luftfart, selges direkte til Avinor AS. Dette gjelder følgende eiendoms kategorier:

- Rullebaner, taksebaner med tilhørende sikkerhetsområder, flyoppstillingsplasser og andre arealer og infrastruktur for flyoperasjoner
- Terminal innrettet mot det service- og tjenestebehov som forbrukere og myndigheter har bruk for
- Områder for kollektiv og privat tilbringertjeneste
- Kontorer og lignende

- Eiendommer for fremtidig utbygging
- Avhende fast eiendom til en verdi av inntil 100 000 kr vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger. Slike saker skal forelegges departementet.

9.4 Investeringsfullmakter

Forsvarsbygg kan for 2024:

- Nytte bevilgningene på kapittel 1710 post 47 til å gjennomføre oppdrag om enkeltprosjekter mottatt fra prosjekteier eller fra FD.
- Justere fremdriften på prosjekter der oppdrag er mottatt i den hensikt å tilpasse produksjonen til årlig tilgjengelig ramme, innenfor enkeltoppdragenes ferdigtidspunkt. Endret fremdrift skal koordineres skriftlig mellom prosjekteier og Forsvarsbygg.
- Anvende inntil 100 mill. kroner til mindre investeringer.

9.5 Fullmakter for boliger med fellesgjeld

Samlet gjeld knyttet til eierskap av boliger med fellesgjeld i forsvarssektoren, skal ikke overstige 100 mill. kroner i 2024. Ved behov for å øke fullmaktsgrensen skal saken fremlegges FD.

9.6 Fullmakt til å behandle erstatningskrav for tingskader

FD viser til Justis- og beredskapsdepartementets rundskriv G-01/2017 samt skriv fra FD med referanse 2015/3612-10. Fullmakt til å belaste posten statens erstatningsansvar kapittel 4710, post 71 stadfestes for 2024.

10. Statistikk

Forsvarsbygg skal i årsrapporten rapportere på:

- Standardisert årsverkstelling. Innholdet avklares mellom Forsvarsdepartementet og Forsvarsbygg
- Antall lærlinger, samlet og fordelt på kategori (militær/sivil), kjønn og fag
- Spesielt for militære stillinger i etaten: gradsfordeling fordelt på kjønn og alder, fordeling OR/OF i etaten fordelt på kjønn
- Oversikt over dødsfall og alvorlige skader
- Oversikt over antall meldte saker om mobbing- og seksuell trakassering
- Brukt av midler på FoU og innovasjon, brutt ned på hovedkategorier av formål.

11. Vedlegg

1. Klartider – sendes i egen ekspedisjon